

Dobrá praxe plánování interpretace

[Standards National Association for Interpretation](#) upravené pro potřeby interpretace přírodního dědictví
překlad [Michal Medek](#), 2015

Oblasti standardů:

[Ochrana dědictví](#)

[Terminologie](#)

[Analýza návštěvníků](#)

[Zapojení veřejnosti](#)

[Hodnocení](#)

[Cíle managementu](#)

[Marketing](#)

[Prostředky interpretace](#)

[Sdělení](#)

[Partnerství](#)

[Vzdělávání zaměstnanců a dobrovolníků](#)

[Závazek provozu](#)

[Zapojení zainteresovaných stran](#)

[Zážitek návštěvníka](#)

Ochrana dědictví

Organizace zabývající se interpretací musí v první řadě chránit obhajovat ochranu přírodních hodnot. Interpretací plán:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
Naplnuje cíle ochrany konkrétního místa/fenoménu.	Naplnuje cíle ochrany konkrétního místa/fenoménu.
	Propojuje obhajobu ochrany přírody s cíli/posláním organizace (je-li to možné).
	Logicky definuje výstupy a dopady obhajoby ochrany místa/fenoménu.

Terminologie

Konzistentní používání terminologie pomáhá vyvarovat se drahých nedorozumění.

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
Účastníci interpretačního plánování si vyjasní otázky používané terminologie.	Účastníci interpretačního plánování si vyjasní otázky používané terminologie.
	Dlouhodobě je používána stejná terminologie.
	Terminologie je shodná s odborným diskurzem.

Analýza návštěvníků

Porozumění návštěvníkům je pro úspěch interpretace klíčové. Organizace, která je realizátorem interpretačního plánu:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
<p>Zjišťuje potřeby a zájmy návštěvníků prostřednictvím metod jako jsou ohniskové skupiny, dotazníky, přímá pozorování, zapojení veřejnosti aj.</p> <p>Zjištěné informace jsou zřetelně využity v procesu plánování.</p>	<p>Zjišťuje potřeby a zájmy návštěvníků prostřednictvím metod jako jsou ohniskové skupiny, dotazníky, přímá pozorování, zapojení veřejnosti aj.</p> <p>Zjištěné informace jsou zřetelně využity v procesu plánování.</p>
	<p>Zjišťuje a analyzuje vnímání místa či přírodního fenoménu a hodnocení programů interpretace (resp. návštěvnické infrastruktury) prostřednictvím neformálních diskusí s návštěvníky a na základě zkušeností zaměstnanců.</p> <p>Používá pravidelně zjišťované informace o návštěvnících, jako odkud jsou a proč přijíždí.</p> <p>Využívá dat, která jsou o návštěvnících shromažďována, a připravuje každoroční zprávy postihující vývoj. Tyto zprávy mohou být využívány pro plánování interpretace.</p>
	<p>Přibližně jednou za pět let se pomocí zvláštního externího či interního týmu analyzuje trendy v návštěvnosti jako podklad pro aktualizaci interpretace.</p>

Zapojení veřejnosti

Součástí úspěšných projektů interpretace je zapojení zájmových skupin a/nebo širší veřejnosti. Je dobré, když

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
<p>Proces tvorby interpretačního plánu zahrnuje alespoň jednu příležitost pro zapojení veřejnosti.</p>	<p>Proces tvorby interpretačního plánu zahrnuje alespoň jednu příležitost pro zapojení veřejnosti.</p>
	<p>Proces tvorby interpretačního plánu dává klíčovým zájmovým skupinám jednu nebo více příležitostí k zapojení do procesu tvorby a revize interpretačního plánu.</p>
	<p>Postupové verze a finální interpretační plán jsou dostupné klíčovým zájmovým skupinám.</p>

Hodnocení

Evaluace by měla být využívána během různých fází plánovacího procesu. Především se doporučuje, aby:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
<p>Nová interpretace byla vytvářena na základě evaluace stávající a hodnocení zájmu návštěvníků.</p> <p>Interpretační plán logickým způsobem definoval měřitelné přínosy, výstupy a dopady.</p>	<p>Nová interpretace byla vytvářena na základě evaluace stávající a hodnocení zájmu návštěvníků.</p> <p>Interpretační plán logickým způsobem definoval měřitelné přínosy, výstupy a dopady.</p>
	<p>Během procesu plánování interpretace organizace využívala ohniskové skupiny a další metody evaluace k získání zpětné vazby od návštěvníků a námětů na nové programy, produkty a služby.</p> <p>Během tvorby nové interpretace, organizace testovala reakce návštěvníků prostřednictvím např. maket expozic a dalších prostředků.</p> <p>Byla prováděna pravidelná a logicky zdůvodněná evaluace interpretace.</p> <p>Interpretační plán specifikoval metody, které budou používány pro budoucí evaluaci interpretace.</p>

Cíle managementu

Způsoby interpretace by měly být v souladu s cíli managementu území/fenoménu, proto je důležité, aby:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
<p>Management území/fenoménu měl stanovené měřitelné cíle.</p> <p>Tyto cíle byly ošetřeny v interpretačním plánu.</p>	<p>Management území/fenoménu měl stanovené měřitelné cíle.</p> <p>Tyto cíle byly ošetřeny v interpretačním plánu.</p>
	<p>Interpretační plán zahrnoval logický model konkrétních cílů a dopadů interpretace, které pomáhají dosahovat cíle managementu.</p> <p>Evaluace naplňování cílů managementu je pravidelně zveřejňována.</p> <p>Pracovníci zodpovědní za ochranu přírody se aktivně účastní tvorby interpretačního plánu.</p>

Marketing

Porozumění situaci na trhu a vlastní niky pomáhá k dosahování úspěchu v interpretaci. Interpretační plán:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
<p>Provádí segmentování stávajících a potenciálních návštěvníků způsobem, který je relevantní z hlediska projektu interpretace.</p> <p>Zjišťuje a analyzuje komplementární a konkurenční nabídky.</p> <p>Je vytvářen v souladu s marketingovým plánem organizace, aby byla zajištěna konzistence sdělení.</p>	<p>Provádí segmentování stávajících a potenciálních návštěvníků způsobem, který je relevantní z hlediska projektu interpretace.</p> <p>Zjišťuje a analyzuje komplementární a konkurenční nabídky.</p> <p>Je vytvářen v souladu s marketingovým plánem organizace, aby byla zajištěna konzistence sdělení.</p>
	<p>Považuje i propagační materiály za prvotní příležitost k interpretaci.</p>
	<p>Stanovuje ceny vybraných prostředků interpretace s přihlédnutím k možnostem trhu a skutečným nákladům.</p>

Prostředky interpretace

Interpretační plán jasně stanovuje mix prostředků interpretace tak, aby byly naplněny cíle interpretace pro jednotlivé cílové skupiny. Aby toho bylo dosaženo efektivně, tak:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
<p>Interpretační plán u jednotlivých prostředků interpretace definuje cílovou skupinu, vztah ke klíčovým sdělením, jejich umístění a popis.</p>	<p>Interpretační plán u jednotlivých prostředků interpretace definuje cílovou skupinu, vztah ke klíčovým sdělením, jejich umístění a popis.</p>
	<p>Popisy prostředků interpretace jsou dostatečné pro tvorbu technické dokumentace.</p> <p>Popisy prostředků interpretace směřují autory textů a grafiky při přípravě návrhů obsahu interpretace.</p>
	<p>Popisy prostředků interpretace je jasně propojují s konkrétními cíli interpretačního plánu.</p>

Sdělení

Sdělení interpretace je členěno na hlavní a podrobnější, existují dějové linie. Tyto části vytváří souladný celek a jsou adekvátní, když:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
Interpretační plán dokládá význam místa. Jednotlivá sdělení se vztahují k hlavnímu sdělení, respektive hlavní myšlence, kterou interpretace předává návštěvníkům.	Interpretační plán dokládá význam místa. Jednotlivá sdělení se vztahují k hlavnímu sdělení, respektive hlavní myšlence, kterou interpretace předává návštěvníkům.
	Konkrétní interpretace (místa, budovy, brožura, sbírkový fond apod.) obsahuje maximálně 4 podrobnější sdělení.
	Sdělení jsou jasně propojena s cíli interpretace a žádný cíl není ve sděleních opomenut

Partnerství

Většina organizací zabývajících se interpretací potřebuje k nákladově efektivnímu provozu partnery. Proto by interpretační plán měl obsahovat:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
Při přípravě interpretačních plánů se berou v úvahu komplementární a konkurenční programy, které existují v regionu. Během plánování jsou identifikováni potenciální partneři. Organizace spolupracuje se skupinami partnerů, aby lépe porozuměli své nizi při využívání příležitostí k interpretaci v území.	Při přípravě interpretačních plánů se berou v úvahu komplementární a konkurenční programy, které existují v regionu. Během plánování jsou identifikováni potenciální partneři. Organizace spolupracuje se skupinami partnerů, aby lépe porozuměli své nizi při využívání příležitostí k interpretaci v území.
	Organizace zapojuje partnery do plánovacího procesu. Při plánování se zvažují podpisy deklarácí o spolupráci s klíčovými partnery.
	Existuje síť lidí z různých organizací, kteří se podílejí na plánovacím procesu a recenzují interpretační plán. Součástí interpretačního plánu jsou i informace od partnerů, kteří realizují programy interpretace v regionu.

Vzdělávání zaměstnanců a dobrovolníků

Za implementaci interpretačního plánu jsou většinou odpovědní zaměstnanci a dobrovolníci, proto je dobré, když:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
Interpretační plán obsahuje doporučení pro vzdělávání zaměstnanců a dobrovolníků, aby se maximalizovala efektivita plánovaných programů a provozu prostředků interpretace.	Interpretační plán obsahuje doporučení pro vzdělávání zaměstnanců a dobrovolníků, aby se maximalizovala efektivita plánovaných programů a provozu prostředků interpretace.
	Interpretační plán určuje konkrétní vzdělávací kurzy k podpoře plánované interpretace.
	Interpretační plán stanovuje konkrétní cíle a dopady vzdělávání dobrovolníků a zaměstnanců.

Závazek provozu

Sebelepší interpretační plán potřebuje k uvedení do praxe podporu. Aby byla tato podpora zajištěna, je dobré když:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
Organizace již během plánování interpretace hodnotí budoucí náklady interpretace a je si vědoma očekávaného zvýšení nákladů. Provozní zaměstnanci se podílí na tvorbě interpretačního plánu.	Organizace již během plánování interpretace hodnotí budoucí náklady interpretace a je si vědoma očekávaného zvýšení nákladů. Provozní zaměstnanci se podílí na tvorbě interpretačního plánu.
	Organizace má pro každý nový program či produkt detailní analýzu nákladů (příp. byznys plán), která určuje, odkud budou náklady na tvorbu či provoz interpretace hrazeny. Interpretační plán se věnuje provozním požadavkům na všechna nová zařízení, programy a produkty. Interpretační plán obsahuje harmonogram realizace jeho jednotlivých částí
	Interpretační plán obsahuje písemné závazky partnerů, kteří jsou důležití pro realizaci projektu. Prostředky a zdroje pro tvorbu nových zařízení, služeb a programů interpretace jsou k dispozici ještě před zahájením jejich tvorby. Interpretační plán je aktualizován v souvislosti se skutečným provozem.

Zapojení zainteresovaných stran

Zainteresované strany zahrnují partnery, zaměstnance, dobrovolníky, uživatele interpretace a další. Pro úspěch procesu plánování interpretace je dobré, když:

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
Zainteresované strany jsou zapojeny do plánovacího procesu prostřednictvím ohniskových skupin či veřejných setkání.	Zainteresované strany jsou zapojeny do plánovacího procesu prostřednictvím ohniskových skupin či veřejných setkání.
	Klíčové zainteresované strany jsou informovány o postupu plánování interpretace a jsou žádány o komentáře prostřednictvím webu nebo přímé komunikace.
	Za účelem hodnocení implementace interpretačního plánu se pravidelně setkává poradní skupina ze zástupců klíčových zainteresovaných stran.

Zážitek návštěvníka

Interpretační plán se zabývá zážitkem návštěvníka. Je vhodné, když

Dobrá praxe	Nejlepší praxe
Jasně popisuje zážitek návštěvníka. Zabývá se bezpečností a ochranou jak návštěvníka, tak i přírodního dědictví.	Jasně popisuje zážitek návštěvníka.
	Zabývá se bezpečností a ochranou jak návštěvníka, tak i přírodního dědictví.
	Interpretace poskytuje návštěvníkům příležitosti k porozumění a ocenění přírodního dědictví. Dává návštěvníkům příležitosti k vytvoření emočního i intelektuálního vztahu k přírodnímu dědictví. Řeší jak návštěvníkům poskytnout adekvátní informace, materiály a mapy, aby se mohli připravit a co nejlépe rozhodovat o vlastním zážitku. Interpretační plán bere v úvahu, že návštěvníci chtějí snadno získat odpovědi na své otázky i prostřednictvím přímého kontaktu s pracovníky organizace.
	Poskytuje příležitosti pro vrcholný zážitek a sebeaktualizaci (ve smyslu humanistické psychologie A. Maslowa). Podporuje odhodlání návštěvníků přesahující za aktuální zážitek tím, že provokuje k dalšímu přemýšlení či aktivitě. Zážitek návštěvníka je pojímán celostně včetně rozhodnutí k návštěvě (propagační materiály), vstupní fáze (včetně cesty na místo), oslovení, které se děje programy a prostředky interpretace, výstupní fáze (včetně cesty domů či do další destinace). Zahrnuje rovněž odhodlání návštěvníka změnit své postoje či chování, nebo podpořit/doporučit dalším lidem místo či organizaci, která se stará o přírodu.

Původní text:

Standards and Practices for Interpretive Planning [online] National Association for Interpretation, 2009. Dostupné z: <<http://www.interpnet.com/nai/docs/BP-Planning-Jan09.pdf>>